

Projecte AHEAD. Informe sobre grups de discussió a Sitges i Barcelona, març 2011

DRA. SANDRA EZQUERRA, Universitat Autònoma de Barcelona

1. Introducció

El present informe presenta els resultats obtinguts de la realització de dos grups de discussió amb policies locals dels municipis de Sitges i Barcelona entorn a les seves percepcions i actituds vers les persones gais, lesbianes i transsexuals. Si bé la natura qualitativa de l'estudi, així com el nombre limitat de casos examinats, constreny el grau de generalització assolible, en el present document s'ofereixen certs elements de diagnosi i anàlisi així com una proposta temptativa de dues possibles línies d'actuació per millorar les actituds i percepcions del col·lectiu LGTB en el marc de la policia local i, en la mesura del possible, en contextos socials més amplis.

Així, el document està organitzat de la següent manera: En primer lloc es presenta la metodologia d'anàlisi i de mostreig utilitzada per a dur a terme la recerca. En segon lloc s'inclou una secció de diagnosi i anàlisi on es destaquen i analitzen les dades recollides que es consideren més rellevants. En tercer lloc s'ofereix una síntesi de la diagnosi i l'anàlisi per a facilitar la seva comprensió i discussió. Aquest apartat està, al seu torn, dividit en un punt sobre jornada de treball habitual, zones de *cruising*, la violència en les parelles homosexuals, la sensibilització vers la ciutadania gai, lesbiana i transsexual i, finalment, la sensibilització vers els i les policies gais, lesbianes i transsexuals. En quart lloc es presenten unes breus conclusions sobre les implicacions d'algunes de les troballes analitzades. En cinquè lloc s'avancen unes també breus propostes d'actuació i finalment s'inclou, a mode d'apèndix el qüestionari utilitzat per a realitzar els grups de discussió.

2. Metodologia d'anàlisi

Tal i com s'exposa en la introducció, l'estudi ha estat comprès de dos grups de discussió realitzats a Sitges i la ciutat de Barcelona. Els contactes per organitzar els grups han estat establerts mitjançant membres de l'associació Gaylespol i responsables de l'Ajuntament i la Guàrdia Urbana de Barcelona. Mentre que als participants en el grup de Sitges se'ls havia explicat prèviament l'objectiu de l'activitat de manera molt breu, els de Barcelona únicament sabien que formarien part d'un estudi sobre discriminació. La raó per limitar en la mesura del possible la informació proporcionada als participants prèviament a la realització del grup ha estat la de fomentar la seva espontaneïtat.

En el cas de Sitges, el grup de discussió va ser dut a terme en la comissaria de la Policia Local i va comptar amb la participació de tres agents i un caporal. En termes de gènere, hi va haver una dona i tres homes i tots ells s'identificaren com a heterossexuals. El rang d'edat és bastant limitat oscil·lant entre els 37 anys i els 49 i el de nivell d'instrucció oscil·la entre FP1 i alguns estudis universitaris. La persona que havia arribat més recentment a la policia local va fer-ho fa tres anys i la més veterana 27. Pel que fa a Barcelona, el grup va ser dut a una comissaria de la ciutat i va comptar amb la participació de cinc agents i les contribucions al final de l'activitat d'un alt comandament del cos. En termes del gènere dels agents hi ha haver tres dones i dos homes i, menys una de les agents, la resta s'identifica com a heterossexual. El rang d'edat és més ampli que el de Sitges i va des de 32 a 63 anys. L'espectre d'instrucció formal oscil·la entre l'educació bàsica i una diplomatura universitària. La persona que havia arribat més recentment al cos va fer-ho fa cinc anys i la que hi porta més temps va entrar fa 37 anys.

	Sitges				Barcelona				
	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Sexe	D	H	H	H	D	D	H	D	H
Edat	46	39	37	49	33	32	33	49	63
Nivell d'instrucció	FP1	Estudis universitaris	FP1	Batxillerat	FP1	Diplomada Criminologia	FP2	Graduat Escolar	EGB
Municipi de residència	Sitges	Vilanova i la Geltrú	Sitges	San Pere de Ribes	Premià de Mar	Barcelona	Viladecans	Barcelona	Barcelona
Anys al cos	18	11	3	27	5	5	6	25	37
Opció sexual	Heterossexual	Heterossexual	Heterossexual	Heterossexual	Heterossexual	Homossexual	Heterossexual	Heterossexual	Heterossexual
Càrrec	Agent	Agent	Agent	Caporal	Agent	Agent	Agent	Agent	Agent

Les dinàmiques dels grups de discussió van ser relaxades i tranquil·les i, malgrat que alguns participants mostraren inicialment cert nerviosisme o símptomes d'estar a la defensiva, els grups van esdevenir un espai de conversa i intercanvi d'informació i opinions informals.

3. Diagnosi i anàlisi

3.1 Jornada de treball habitual

Les jornades laborals habituals, així com les **situacions amb què els i les agents han d'enfrontar-se de manera quotidiana**, presenten una gran variabilitat tant a Sitges com entre els diferents districtes de Barcelona. D'una banda sí que hi ha serveis marcats de manera quotidiana com les patrulles de proximitat, les obres, la zones de botigues o el servei de grua. D'altra banda, tots i totes les participants coincideixen en què el seu servei és imprevisible i hi pot sorgir qualsevol situació com furts, situacions de violència de gènere, atracaments, assistir a una persona gran a casa seva o accidents. La zona de Barcelona que sembla presentar situacions problemàtiques amb més freqüència és Ciutat Vella, i més específicament el barri del Raval, on els agents han de bregar amb baralles en la zona de la Rambla cada matinada, conflictes amb persones indigents baralles, furts i denúncies per prostitució.

Un element a destacar en les descripcions de les jornades laborals dels i les participants són les afirmacions de **les agents**, particularment les dones joves, **que se senten tractades de manera diferent per part dels ciutadans pel sol fet de ser dones**. Mentre que d'una banda destaquen els comentaris sexuals que solen rebre durant el seu servei al carrer com "nena, amor, cariño", d'altra banda descriuen com algunes persones simplement les solen ignorar i adreçar-se únicament als agents masculins. Les agents descriuen aquestes situacions com actes de discriminació i masclisme i destaquen que solen provenir particularment d'homes d'origen sud-americà i africà.

Pel que fa a situacions que impliquen persones gais, lesbianes o transsexuals, s'ha detectat una diferència entre els dos municipis observats ja que, mentre que a Sitges el col·lectiu gai sol aparèixer com a víctima, a Barcelona, particularment a Ciutat Vella, són les prostitutes transsexuals les que apareixen com a principal font de problemes. En relació a Sitges, les situacions conflictives solen donar-se a la zona de *cruising* existent a la platja on molts homes gais, la majoria d'ells turistes estrangers, resulten víctimes de robatori, a vegades també de pallisses, quan hi van a mantenir relacions sexuals. Moltes vegades la persona que els ha seduït prèviament i els ha portat a la zona de *cruising* estava implicada en la trama. En aquest sentit els agents destaquen el perfil de la població gai a Sitges, on un alt percentatge són homes estrangers d'un alt nivell adquisitiu que hi van de vacances. El fet que hi vagin sols i que normalment busquin establir relacions sexuals o amoroses els converteix en blancs particularment fàcils i vulnerables. En general, però, els agents de Sitges declaren no tenir

quasi bé mai problemes amb el col·lectiu gai perquè “vienen del extranjero y son pudientes. Ellos son los atrayentes del ladrón. Se cruza el hecho gay con el turismo”.

Pel que fa a Barcelona, cap dels participants en el grup de discussió declara tenir situacions problemàtiques amb el col·lectiu LGTB de manera habitual excepte l'agent que treballa a Ciutat Vella, on la policia ha de tractar de tant en tant amb les prostitutes transsexuals com a conseqüència del seu consum de drogues. El principal conflicte, però, segons l'agent, és a l'hora d'escorcollar-les, ja que no resulta fàcil distribuir aquestes tasques entre agents femenins i masculins d'acord amb el sexe i/o gènere de la persona a escorcollar:

Y si hay algún problema es porque si les tienes que hacer un cacheo... He llegado a oír que la chica le hace parte de arriba y el chico de abajo. Se le pregunta a ella qué prefiere. Es un problema. Suelen responder esto, que las mujeres arriba y los hombres abajo. Yo he cacheado a alguno al revés, trans masculinos. Prefieren mujeres que las cacheen.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

3.2 Zones de *cruising*

En relació a les denominades zones de *cruising*, malgrat que existeixen algunes diferències entre els relats exposats en el grup de Sitges i el de Barcelona, ambdós municipis comparteixen trets com que són freqüentades exclusivament per homes. En el cas de Sitges el perfil més predominant és el d'home estranger comunitari o nord-americà d'entre 35 i 70 anys amb un alt nivell adquisitiu que va a la zona de *cruising*, ubicada a la platja, a mantenir relacions sexuals. Els participants en aquest grup de discussió expliquen que els contactes previs solen realitzar-se en els locals nocturns o al passeig marítim a partir de mitja nit i que els intercanvis sexuals normalment tenen lloc fins a les cinc de la matinada. No caracteritzen aquest fenomen com a particularment problemàtic, malgrat que sí que destaquen que en l'espai té lloc de manera freqüent la compra i venda de drogues i les persones que el freqüenten s'han convertit en blancs de robatoris. La venda de drogues no és realitzada per persones pertanyents al col·lectiu gai, però els agents sí que destaquen una gran predisposició en el si del col·lectiu cap al consum de diferents tipus de substàncies. A vegades es donen baralles però mai entre membres del Col·lectiu gai i normalment són resultat d'un conflicte anterior amb la compra i venda de drogues o intents de robatori.

Pel que fa a Barcelona els agents destaquen la gran diversitat dels homes que freqüenten la zona de *cruising*, ubicada a diferents indrets de la muntanya de Montjuïc, en termes d'edat i d'origen i subratllen de manera especial la forta presència d'homes d'origen extracomunitari i particularment llatinoamericans. Els homes solen realitzar el contacte previ via Internet o simplement hi van directament després de sortir de bars nocturns o discoteques i estableixen

els contactes *in situ*. En contraposició als testimonis recollits a Sitges, a la zona de *cruising* de Barcelona no es troba una incidència remarcable de casos de robatoris o baralles. Sí que constaten, però, la presència de certa prostitució masculina principalment exercida per homes joves llatinoamericans a les zones de *cruising*,

También hay chaperos. Hay remuneración, muchos chavales jóvenes latinoamericanos. Esos vienen a sacarse pelas.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Els i les agents dels dos grups, al seu torn, coincideixen en què l'existència de les zones de *cruising* no plantegen problemes seriosos amb els veïns i veïnes. Reconeixen que a algunes persones els impacta presenciar l'efectuació de relacions sexuals en llocs públics i que és possible que el fet que aquestes siguin entre homes incomodi en major mesura, però assumeixen aquest tipus de reaccions com a minoritàries. En primer lloc, en ambdós municipis estan ubicades en zones apartades i això facilita que les activitats siguin dutes a terme de manera discreta. Els casos de queixes són aïllats i els agents al·leguen que la seva resposta habitualment és que no poden fer res al respecte ja que la legislació no impedeix que dues persones, independentment de la seva identitat o opció sexual, mantinguin relacions sexuals en un lloc públic sempre i quan no hi hagi persones discapacitades o menors implicats. Tal i com explicava un participant en el grup de discussió de Sitges,

L'únic que hem de mirar és que no hi hagi menors ni discapacitats. Si no n'hi ha no podem fer res. Serà un pecat, serà una guarrería, però il·legal no serà.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

En la mateixa línia, quan es pregunta als agents d'ambdós grups si farien alguna proposta d'intervenció en les zones de *cruising* per regular-les o gestionar-les d'una altra manera la seva resposta és que no cal cap tipus d'intervenció. Com deia un dels agents de Sitges,

Les zones de cruising no creen conflicte. Nosaltres estem per solucionar problemes i en un cas així, si intervinguéssim segurament creariem un problema on no n'hi ha cap.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

3.3 Parelles homosexuals: violència de gènere?

Una altra temàtica que es planteja en el transcurs dels grups de discussió és **la violència en el si de parelles homosexuals**. La discussió al respecte s'articula en dos nivells diferents: en la diferenciació entre violència de gènere i violència domèstica en primer lloc i en la pertinència de l'existència de legislació específica per adreçar aquest tipus de situacions en segon terme.

Pel que fa al primer element, els agents, particularment els de Sitges, destaquen que les **denúncies** com a resultat de conflicte i violència en parelles homosexuals **s'han vist incrementades** en els darrers anys i interpreten aquest augment com a resultat d'una major acceptació social i legal de les parelles del mateix sexe. Expliquen que quan hi ha una denúncia d'aquest tipus es gestiona com un cas de violència domèstica. Qual se'ls pregunta sobre les raons per no aplicar la llei de violència de gènere responen que aquesta està reservada per parelles de diferent sexe on la dona és la víctima. Les principals diferències entre conceptualitzar la situació com a violència domèstica i fer-ho com a violència de gènere rau en el major èmfasi dipositat en el segon cas sobre la protecció de la integritat física de les víctimes, que en aquest cas sempre són dones. Tal i com deia una agent de 46 anys:

Se entiende más vulnerable a la mujer por las estadísticas que ha habido con asesinatos. Entonces con la mujer se tiene mucho cuidado por su integridad física.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Existeix, d'aquesta manera, un reconeixement implícit d'una major vulnerabilitat física de les dones en comparació als homes que no és present en els casos de parelles homosexuals, on no s'assumeix que hi hagi superioritat física per part de ningú i, per tant, hi ha una major tendència a tractar els membres de la parella com a iguals.

Pel que fa a la legislació aplicada en aquest tipus de situacions, en el grup de Barcelona també va haver-hi acord que sol aplicar-se la de violència domèstica encara que en alguns casos el jutge pot decidir processar-ho per la via de violència de gènere:

No es lo mismo una pelea a hostia limpia entre dos tíos que un tío que aporrea a su mujer. El protocolo es distinto. En uno se detiene y en el otro no. En la violencia doméstica normalmente no se detiene. Se hace parte de lesiones, diligencias... luego el juez decide por el lado de género, porque está viendo que es de género.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Quan es planteja la pregunta sobre la diferència entre una i l'altra un agent de 63 anys va declarar que el problema amb la de violència de gènere és que s'assumeix automàticament que l'home és culpable i se'l deté. En aquest sentit l'agent va expressar fortes crítiques contra l'actual legislació sobre violència masclista i de gènere ja que, segons ell, posa en perill l'assumpció d'innocència i el dret d'igualtat:

Cuidado con el juzgado que pilles. No es lo mismo el de la dona que otro. En el de la dona, por un tirón de pelo te piden un año... Los hombres estan desesperandos con la ley de igualdad. Por eso matan a tantas, porque hay una ley muy dura que los acorrala. Yo creo que tendría que ser igual. Si es una pareja es una pareja. Y siempre hay uno más débil. Yo conozco a parejas homosexuales y siempre hay uno mas débil. Pero no tendría que haber diferenciación. A lo mejor tendrían que inventar otra ley.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

El seu comentari rep la rèplica de les seves companyes, que recorden totes les dones que han mort en mans d'agressors masclistes i troben inacceptable que hi hagi homes que es creguin en possessió d'altres persones. La resposta de l'agent és que "eso son los árabes".

3.4 Sensibilització vers la ciutadania gai, lesbiana o transsexual

Davant la pregunta de si consideren que existeix sensibilització en el cos de la Guàrdia Urbana cap a la població LGTB, els participants en la recerca responen que en general sí però que sovint depèn del **nivell de familiarització dels agents** amb aquesta realitat i també troben que hi ha un **factor generacional** en termes de sensibilització i normalització de les relacions homosexuals en l'espai i la vida pública:

Un agent de Sitges de 39 anys explica que,

Al principio cuando entras, yo entré en el 2000, y no soy de aquí de Sitges, y no había tenido mucha relación con el colectivo gay. Entonces, te sorprende mucho cuando ves una pareja de hombres y se dan un beso en la boca delante tuyo. Te quedas parado. Y luego ves a los compañeros que te miran y se ríen. Y te dicen que les pasó lo mismo cuando llegaron. Y una vez que está asumido... pues son relaciones personales, una vez lo has asumido lo ves una cosa normal.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

En canvi, la seva companya, qui va néixer i créixer a Sitges:

Sorpende la naturalidad con la que tenemos... yo desde que recuerdo, de pequeña, siempre ha habido un colectivo gay. Yo soy de aquí. Yo lo veo normal, normalísimo. Igual a una persona que viene de fuera no. Pero yo siempre, los hemos tenido aquí. Y entonces lo tratamos como se tiene que tratar. Con absoluta normalidad.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Pel que fa al factor generacional, en el grup de Barcelona es menciona la major facilitat dels policies joves a l'hora de tractar amb persones gais, lesbianes o transsexuals amb normalitat:

Depende de la generación. Depende de qué has vivido, quién eres... si te vas a una edad más adulta encontrarás menos tolerancia. Utilizan términos más despectivos, pero se entiende en ellos porque es lo que han vivido. En su época se perseguía, era vicio, no se vivía bien.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

D'altra banda, tanmateix, en general totes i tots els participants en la recerca varen coincidir en què malgrat consideren que per part de la policia no existeix un tracte diferencial vers els col·lectius de gais, lesbianes i transsexuals, sovint **els i les agents se senten insegurs a l'hora de tractar amb ells i elles per por a ser acusats de discriminació per raó sexual**. Expliquen aquesta por per la seva constatació d'una **utilització per part del col·lectiu de la seva opció sexual a l'hora d'evadir responsabilitats legals** i la **creixent consciència entre molts dels seus membres de la discriminació social i institucional patida històricament així com de la seva major capacitat per protegir-se**.

Un caporal de 49 de Sitges compartia la seva percepció que el col·lectiu gai del seu municipi a vegades utilitza la seva opció sexual per evitar assumir responsabilitats per actes il·lícits:

El problema ve quan s'aprofiten de la seva condició sexual per reivindicar o obtenir dret, o quan et diuen que els estàs identificant perquè son gais... que els estàs discriminant. Ells aprofiten la condició aquesta. S'aprofiten molt, ho saben. Saben perfectament que si utilitzen aquest recurs a tu creen, et descentren de lo que... en comptes d'ocupar-te del problema, t'has d'ocupar de dos. Cuidao que no vaya a ser que

aquest em denunciï per homofòbia o per lo que sigui. I a mi em reventa molt que s'aprofitin d'aquesta condició. No té cap sentit. Quan vols aconseguir una cosa que pels mitjans normals no ho aconseguiries, ho trobo una mica fora de lloc.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Altres agents presents al grup de discussió donaren suport a la seva visió establint paral·lelismes amb la població d'origen immigrant:

Es como cuando paras a un conductor que es africano porque es africano y te denuncian porque eres racista. Lo mismo con los magrebís: me identificas porque eres racista. No, te identifico porque acabas de robar un móvil.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Aquesta visió és compartida per un agent de Barcelona, qui també destaca el vincle entre la creixent formació i assertivitat del col·lectiu gai i la pèrdua de marge de maniobra de la policia en les seves activitats quotidianes:

Vas con más pies de plomo cuando la víctima es homo. Vas con cuidado ante el juez. Hemos perdido mucho en ese sentido. Si tienes dos ojos pones cuatro. Hemos perdido credibilidad y veracidad ante el juez. Tenemos que demostrar todo mejor. Va relacionado con pérdida de autoridad. Antes ibas a un juicio con mucha seguridad. Antes, si el policía decía algo tenía la presunción de veracidad. Ahora lo miran con lupa, vas más atento si tienes intervenciones con transexuales o con alguien que se pueda agarrar a la discriminación. El colectivo homosexual se ha hecho fuerte, tiene la prensa a su favor, que me parece muy bien. Son gente muy preparada, y lo que veo allí es que tú vas un poco como diciendo, ten cuidado con gente así de este colectivo. Tienes que prepararte tú más... Se han preparado mucho. Y en estos casos, cuando vas a juicio con alguien de este colectivo intimidada. Ellos tiene el poder de intimidar...

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Aquest tipus de valoracions, tanmateix, són relativitzades per altres agents quan indiquen que l'important es fer bé la feina. En particular, una agent femenina de Barcelona exposa que

Quizás no hay que exagerar. Si tú estás haciendo las cosas bien a mí ya me pueden decir, me has discriminando porque soy homosexual. El otro día tuve una intervención con un chico que no tenía pinta de homosexual. Llevaba un bolso de mujer y le pregunté si era suyo. Y me respondió a la defensiva como si le estuviera discriminando. Yo estuve tranquila porque no lo había hecho con maldad.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

3.5 Sensibilització vers policies gais, lesbianes o transsexuals

A l'hora d'examinar les percepcions imperants de les i els policies homosexuals i transsexuals per part dels seus companys i companyes resulta rellevant detallar les característiques inicialment considerades pels i les participants en els grups de discussió com a necessàries per a esdevenir un bona policia. D'aquesta manera, **mentre que a l'hora d'establir trets ideals de manera general no hi ha cap menció de models de gènere, a l'hora de respondre preguntes més específiques sobre la capacitat de gais, lesbianes, transsexuals i fins i tot dones de resultar policies eficaços, s'introdueixen nous matisos.**

Les persones participants en els dos grups de discussió mostren un alt grau de coincidència a l'hora d'establir els **principals trets necessaris per a ser un bon o una bona agent**. Aquests trets estan relacionats amb la capacitat dels agents de connectar amb els ciutadans en moments i situacions que solen ser difícils i inclouen aspectes com la proximitat, la paciència, l'interès, el sentit comú, la capacitat d'implicar-se, la predisposició d'ajudar, saber escoltar, absorbir la informació i elaborar-la amb l'objectiu d'actuar de manera eficaç. En el transcurs de la conversa un agent masculí de 63 anys comparteix les seves dificultats d'adaptar-se a la nova situació legal i judicial entorn a les situacions de violència de gènere i es queixa que "es una cuestión generacional, yo no lo he estudiado eso". Un agent de 33 anys afegeix que una altra característica clau d'un bon policia és adaptar-se als nous temps i fer front a les noves realitats. Abans, segons ell, la Guàrdia Urbana pràcticament només treballava entorn de tràfic i en els darrers anys les competències s'han vist incrementades de forma notable. A l'hora de definir **trets que poden dificultar el desenvolupament de les seves tasques quotidianes**, d'altra banda, destaquen elements com la prepotència, un caràcter colèric i la incapacitat de rebre crítiques o que "et mirin malament".

Quan ens centrem en el grau de dificultat que un o una policia gai o lesbiana pot tenir a l'hora de sentir-se ben integrada en el cos de la policia local tots i totes les agents participants en la recerca consideren que en el seu entorn laboral aquesta qüestió està normalitzada, malgrat

que reconeixen que a vegades entre els companys es fan bromes al respecte i que aquestes en algunes ocasions són fins i tot de mal gust:

A mí me han dicho a veces frases muy... despectivas y de mal gusto o por comentarios o por mi físico... Mis rasgos masculinos se marcan más con el uniforme. Algunos osan decirte comentarios como... en el cacheo que has hecho te habrás puesto las botas. Es un comentario dañino. Intentas respigar tres veces y decir: te voy a explicar que yo estoy trabajando y que soy una profesional...

No hay tanta normalización como la que se dice. O te dicen, eso es porque no has probado un buen pene, por no decir la otra palabra...

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Els i les agents reconeixen, tanmateix, que resulta **més fàcil per a una dona lesbiana integrar-se en el cos que no pas per a un home gai**. Curiosament, aquesta major facilitat no provindria, segons els participants en la recerca, exclusivament de l'opció sexual dels i les agents sinó sobretot del seu grau de masculinitat:

Es más fácil para una mujer masculina. Muchas compañeras lo dicen aquí. Nosotras nos masculinizamos porque estamos todo el día rodeadas de hombres. Te haces mucho a su forma incluso de pensar. Hay chicas que entran y normal, hablan con voz dulce. Y al cabo de dos años cuando se dirige a una persona, han cambiado completamente su manera de hacerlo. Antes era, hola por favor, no sé qué... Es más fácil que la mujer se integre en el colectivo que no un hombre amanerado... [...] Bueno, no se integra, pero no destaca. Si la mujer se masculiniza se integra mejor... lo haces inconscientemente. Te tienes que integrar. Te integras a los hombres.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Les majors dificultats experimentades pels homes gais, segons els informants, sorgeixen a l'hora de tractar amb la ciutadania i, independentment de l'opció sexual de l'agent masculí, estan relacionades amb **maneres de fer i parlar que s'allunyen del model d'autoritat i ferma que han de caracteritzar un policia**. Curiosament, els trets d'autoritat i ferma no havien aparegut prèviament en la seva definició inicial del que constitueix un bon o bona policia. Tal i com explica l'agent femenina que treballa al Districte de Ciutat Vella:

Tenemos un chico en Ciutat Vella, que no es gay pero tiene pluma. Es muy buena persona y no tiene problemas con nosotras pero sí con el ciudadano. Con la chusma que te puedes encontrar en Ciutat Vella, lo ven frágil... En un primer momento, con el policia afeminado el ciudadano se atreve más a recriminarle o a meterse con su condición.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

De forma més explícita, el seu company de 63 anys afirma que és important que un policia sigui percebut com a **fort i viril**. Els trets que ell presenta com a necessaris estan profundament relacionats amb un model molt particular de masculinitat i, de nou, no havien estat mencionats per cap dels participants en el grup durant la definició inicial de les característiques ideals d'un bona policia:

El hombre tiene que ser fuerte por naturaleza y macho viril y más si es policía. Y más ejerciendo esta profesión, que te tienes que liar a hostias. El ciudadano espera eso. Autoridad, fuerza, aquí estoy yo. La pluma lo quita todo de un plumazo.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Aquest tipus de definicions plantegen inevitablement l'interrogant sobre la capacitat de les **dones policies**, independentment de que siguin lesbianes o heterosexuales, de **fer-se respectar davant la ciutadania** i dur a terme, d'aquesta manera, la seva **feina de manera normalitzada**. Malgrat que afirmen que les dones han realitzat molts avenços en la Guàrdia Urbana, les dones agents comparteixen que segueixen sense obtenir el mateix tipus de tracte que els seus companys homes i masculins. Els següents comentaris realitzats en el transcurs del grup de discussió de Barcelona per part de les agents femenines ho il·lustren a la perfecció:

¡A mí me han llamado mal follada por tráfico!

A mi me han llamado marimacho...

El ciudadano lo va a ver de otra manera. A la mujer la ve mujer y punto, sea femenina o no...

Es lo mismo que nos pasa a nosotras. Nosotras tenemos que decir las cosas tres veces. El compañero lo dice una vez y va a misa. Pero ¿no hablamos el mismo idioma?

Mi pareja de patrulla me dio la tarde y toda la tarde criticándome. Que no le gustaba ir con mujeres. Cuarenta y pocos años tiene. Dice que no trabajan igual, no son efectivas para él. Y su mujer es guardia...

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Els i la participant en el grup de discussió de Sitges comparteixen aquesta diferenciació malgrat que, més que explicar-la en termes de fortalesa o virilitat, ho fan en relació a la **necessària neutralitat i autoritat** amb què un o una agent ha d'adreçar-se a la ciutadania:

R1. El component que té el policia a l'hora de dirigir-se a la gent, la primera impressió és fonamental. Si dones impressió de fermesa, seguretat, saber el que estàs fent... és molt difícil que tinguis un rebuig i que es pugui complicar. Però si vas ji, ji, ja ja, i dient tonteries, tindràs un rebuig...

P. Però tu pots ser efeminat i no anar ji, ji, ja, ja, no?

R1. Però no té res a veure dir, dame el carné de identidad de manera neutra que dir-li, ay majo, dame el carné de identidad, bonico. No té res a veure. La manera que tinguis de dirigir-te al públic compta molt. [...]

R2. Pensa que algú et crida perquè té un problema i ho has de tenir tot sota control. Has de ser una persona molt tranquil·la, molt cauta, molt neutra, no rotllo lo que deia el company, xato, o segons quines formes, no és neutra.

R1. La gent no està acostumada a veure un policia d'aquesta manera. No transmet autoritat de del meu punt de vista. Si aquesta persona intenta fer el seu servei i riuen d'ell...

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

És més, alguns dels participants en la recerca consideren que una manca de "neutralitat" pot afectar el desenvolupament quotidià de les responsabilitats d'un o una agent. A partir de les definicions de neutralitat establertes pels informants sembla derivar-se l'opinió generalitzada que **una dona únicament pot ser bona policia si es comporta com un home** o, en tot cas, **no s'hauria de comportar com el que els policies consideren estereotípicament femení**:

De cara a los compañeros no irías muy tranquilo de patrulla con ella porque a veces dices, prefiero ir solo que ir mal acompañado. Hemos tenido un caso de una chica que era muy buena nena pero no valía para esto. Era una pava... Y claro, te encuentras con un problema... Jo no la veig imposant-se a ningú. Es lo que dèiem abans, no tothom serveix.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

On la majoria dels i les agents també veuen **problemes és en el cas hipotètic que tinguessin com a companya de patrulla una persona transsexual**. L'única persona que expressa total indiferència vers si el seu company o companya de patrulla sigui transsexual o no és una agent de 32 anys que s'identifica com a homosexual,

A la hora de trabajar, ¿qué más da que tenga pito o flauta?

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Una altra agent de Sitges explica que, si bé la transsexualitat no està encara socialment normalitzada, **des de la policia s'ha d'anar assimilant com qualsevol altra situació fins al moment anòmal**:

La transexualidad aquí no está muy normalizada. Tendremos que adaptarnos con el tiempo igual que con todos los cambios sociales que hay. Desafortunadamente hay gente muy arcaica.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Tanmateix, la resta dels seus companys **rebutgen la idea de treballar amb una persona transsexual**. Les raons o justificacions del rebuig varien. Un agent veterà de Barcelona nega la possibilitat sense matisos perquè, segons ell, **la transsexualitat "és vici pur i dur"**:

R. Yo un travolo no lo quiero. Yo no quiero un tío con tetas a mi lado. Una cosa es que sea homosexual y otra con tacones y ropa de policía... Me pones al Mairena al lado y le pego un codazo. Le digo que se vaya a tomar por saco, bájate del coche. Prefiero a una chica...

P. ¿Por qué constituye un problema para ti?

R. No lo acepto. Va contra natura. Un tío con tetas... ¿Dónde vas? Un señor y una señora lo respeto e incluso hacemos bromas pero que vayas con un tío sabes que eso es vicio puro y duro, tío. Todos los travolos del Campo del Barça.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

A banda de la **incomoditat i dilemes concrets**, com per exemple la **distribució de persones d'identitat trans en els vestuaris**, un company seu més jove parla del **desconcert que li provocaria patricular amb una agent transsexual i expressa que preferiria no fer-ho:**

Es una situación provocadora. Para los hombres de mi edad es un situación ambigua en el sentido que no sabemos cómo reaccionaríamos: ¿fantasearíamos o lo rechazaríamos?

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Quan la seva companya li respon que això no hauria d'interferir amb la jornada laboral de cadascú i cadascuna ell respon que

A la hora de trabajar un hombre sigue siendo hombre. A lo mejor a una tía se la quiere tirar... ¿y a un travesti? Tu tienes un lligam con un compañero. Salen muchas parejas de urbanos. Hay un componente emocional que está siempre. Tampoco podría ir con una chica buenísima! Eso interfiere con tu trabajo.

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

Els homes participants en el grup de Sitges també expressen que **la presència d'un o una policia trans seria problemàtica**. Si bé comencen argumentant que **la persona tindria problemes per a fer-se respectar davant la ciutadania**, de nou per una suposada falta de "neutralitat", un dels agents acaba afirmant de manera categòrica que **un policia transsexual podria posar en risc el seu company de patrulla:**

Sí que es pot trobar amb obstacles. La imatges que té la gent en general de la policia no és aquesta. No és d'un transsexual amb uniforme. No té aquesta imatge la gent. Si jo em trobés et sobta. Igual és un fantàstic professional, però li costaria molt més desenvolupar la seva feina. En

principi la gent es quedaria sobtada. No em quadra. I la realitat és aquesta...Amb els seus companys no hi hauria cap problema, però si s'enterés la gent si que farien mofa...

Pero con cualquier colectivo... Vas a Hacienda y te encuentras allí un hombre con barba con los ojos pintados, maquillado y pintarrajado la primera impresión que te da a ti es que está de cachondeo.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Quan els responc que perquè una persona sigui transsexual no vol dir que hagi d'anar excessivament maquillada, la seva resposta és:

A él no le gustaría demostrarlo porque sería la mofa. Sería una persona no reconocida. Tienes que tener mucho coco para que si se te queda la gente mirando... aguantar. En este caso el papel de su compañero sería apoyarlo pero yo primero hablaría con él y le diría, escucha, vamos a tener problemas. ¿Tú estás seguro que quieres hacer esto? Vamos a tener problemas. Y al final te encontrarías con que, joder, si voy a tener problemas cada día y encima no es culpa mía... Sé que una agente mujer es mi compañera y no me va a meter en ningún lío. Pero un transexual... ¿Por qué tienes que reivindicar que eres transexual incluso cuando estás trabajando? Entonces no eres un buen policía. Si quieres reivindicar el sexo opuesto que sea fuera de tu trabajo. Cuando haces la transformación directamente dices o blanco o negro, pero cuando vas con el uniforme todos somos iguales.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

Just en el moment en què estem finalitzant aquesta discussió a Barcelona s'incorpora en el grup un alt comandament del cos de la Guàrdia Urbana. Quan escolta les reflexions dels agents respon que **no té clar si en realitat a una persona transsexual se li permetria convertir-se en policia o no**. Una de les agents femenines respon que quan ella estava a l'escola de policia hi havia una dona trans que finalment no es va graduar per decisió pròpia però que en tot cas no existeix cap norma que impedeixi que les persones d'identitat trans siguin policies.

Respecte a com viurien **patrullar amb una persona que sigui seropositiu les opinions també estan dividides**. L'agent de 32 de Barcelona expressa d'aquesta manera que a ella li resultaria indiferent:

A mí no me importaría. No se traspasa por el aire ni porque te toquen ni nada de so. Yo para trabajar me da igual que sea transexual o seropositivo. Es muy difícil que se contagie...

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

L'agent femenina de Sitges de 46 anys afegeix,

Pero tienes que tener las precauciones lógicas en cada enfermedad en caso de accidente o herida. Pero no es reticencia: es precaución.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

El seu company de 39 anys explica que,

A lo mejor, las reticencias típicas, si hay una incidencia, un accidente o una pelea, un forcejeo o un corte... pero eres un compañero y si estás dispuesto a romperte la cara conmigo pues lo que sea... a mí me da igual.

GRUP DE DISCUSSIÓ, SITGES

En canvi, altres agents no són del mateix parer i rebutgen la idea que una persona seropositiva pugui ser agent de policia explicant que el cos només hauria de deixar entrar gent que estigui sana:

Tienen que entrar personas sanas. Si ya empiezan a entrar personas no sanas...

Pero ¿cómo va a entrar un tocao?

GRUP DE DISCUSSIÓ, BARCELONA

De manera similar a la discussió sobre la possibilitat de comptar amb agents transsexuals, l'alt comandament irromp dient que no creu que una persona seropositiva pugui entrar en el cos

de la Guàrdia Urbana. Afegeix, a més, que si estigués en actiu i donés positiu en una revisió segurament el retirarien per resultar un factor de risc per als seus companys i la ciutadania.

4. Síntesi

El principal element a assenyalar de la descripció de les persones participants en la recerca de la seva jornada laboral habitual el constitueixen les afirmacions de **les agents**, particularment les dones joves, **de sentir-se tractades de manera diferent per part dels ciutadans pel sol fet de ser dones**. Mentre que d'una banda destaquen els comentaris sexuals que solen rebre durant el seu servei al carrer com “nena, amor, cariño”, d'altra banda descriuen com algunes persones simplement les solen ignorar i adreçar-se únicament als agents masculins. Les agents descriuen aquestes situacions com actes de discriminació i masclisme i destaquen que solen provenir particularment d'homes d'origen sud-americà i africà.

En relació a les situacions que impliquin persones gais, lesbianes o transsexuals, s'ha detectat una diferència entre els dos municipis observats ja que, mentre que **a Sitges el col·lectiu gai sol aparèixer com a víctima**, a Barcelona, particularment **a Ciutat Vella, són les prostitutes transsexuals les que apareixen com a principal font de problemes**. En relació a Sitges, les situacions conflictives solen donar-se a la zona de *cruising* existent a la platja on molts homes gais, la majoria d'ells turistes estrangers, resulten víctimes de robatori, a vegades també de pallisses, quan hi van a mantenir relacions sexuals. En general, però, els agents de Sitges declaren no tenir quasi bé mai problemes amb el col·lectiu gai. Pel que fa a Barcelona, cap dels participants en el grup de discussió declara enfrontar-se a situacions problemàtiques amb el col·lectiu LGTB de manera habitual excepte l'agent que treballa a Ciutat Vella, on la policia ha de tractar de tant en tant amb les prostitutes transsexuals com a conseqüència del seu consum de drogues. El principal conflicte, però, segons l'agent, és a l'hora d'escorcollar-les, ja que no resulta fàcil distribuir aquestes tasques entre agents femenins i masculins d'acord amb el sexe i/o gènere de la persona a escorcollar.

En relació a les denominades zones de *cruising*, malgrat que existeixen algunes diferències entre els relats exposats en el grup de Sitges i el de Barcelona, ambdós municipis comparteixen trets com que són freqüentades exclusivament per homes. En el cas de Sitges el perfil més predominant és el d'home estranger comunitari o nord-americà d'entre 35 i 70 anys amb un alt nivell adquisitiu. Els participants en aquest grup de discussió no caracteritzen aquest fenomen com a particularment problemàtic malgrat que si que destaquen que en l'espai té lloc de manera freqüent la compra i venda de drogues i les persones que el freqüenten s'han convertit en blancs de robatoris. La venda de drogues no és realitzada per persones pertanyents al col·lectiu gai, però els agents sí que destaquen una gran predisposició en el si del col·lectiu cap al consum de diferents tipus de substàncies.

Pel que fa a Barcelona els agents destaquen la gran diversitat dels homes que freqüenten la zona de *cruising*, ubicada a diferents indrets de la muntanya de Montjuïc, en termes d'edat i

d'origen i subratllen de manera especial la forta presència d'homes d'origen extracomunitari i particularment llatinoamericans. En contraposició als testimonis recollits a Sitges, a la zona de *cruising* de Barcelona no es troba una incidència remarcable de casos de robatoris o baralles. Sí que constaten, però, la presència de certa prostitució masculina principalment exercida per homes joves llatinoamericans a les zones de *cruising*,

Els i les agents dels dos grups, al seu torn, coincideixen en què **l'existència de les zones de *cruising* no planteja problemes seriosos** amb els veïns i veïnes. Reconeixen que a algunes persones els impacta presenciar l'efectuació de relacions sexuals en llocs públics i que és possible que el fet que aquestes siguin entre homes incomodi en major mesura, però assumeixen aquest tipus de reaccions com a minoritàries. En ambdós municipis les àrees de *cruising* estan ubicades en zones apartades i això facilita que les activitats siguin dutes a terme de manera discreta. En la mateixa línia, quan es pregunta als agents d'ambdós grups si farien alguna proposta d'intervenció en les zones de *cruising* per regular-les o gestionar-les d'una altra manera la seva resposta és que no cal cap tipus d'intervenció perquè al seu parer no hi ha cap problema.

Una altra temàtica que es planteja en el transcurs dels grups de discussió és **la violència en el si de parelles homosexuals**. Els agents, particularment els de Sitges, destaquen que les **denúncies** com a resultat de conflicte i violència en parelles homosexuals **s'han vist incrementades** en els darrers anys i interpreten aquest augment com a resultat d'una major acceptació social i legal de les parelles del mateix sexe. Expliquen que quan hi ha una denúncia d'aquest tipus es gestiona com un cas de violència domèstica. Les principals diferències entre conceptualitzar la situació com a violència domèstica i fer-ho com a violència de gènere rau en el major èmfasi dipositat en el segon cas sobre la protecció de la integritat física de les víctimes, que en aquest cas sempre són dones, i en un major seguiment després de la situació de la víctima després de la denúncia. Existeix, d'aquesta manera, **un reconeixement implícit d'una major vulnerabilitat física de les dones** en comparació amb els homes que no és present en els casos de **parelles homosexuals**, on hi ha una **tendència a tractar els membres de la parella com a iguals i costa més reconèixer l'existència de situacions de vulnerabilitat**. En el grup de Barcelona també hi ha acord en què sol aplicar-se la violència domèstica encara que en alguns casos el jutge pot decidir processar-ho per la via de violència de gènere.

Davant la pregunta de si consideren que existeix sensibilització en el cos de la guàrdia urbana cap a la població LGTB, els participants en la recerca responen que en general sí però que sovint depèn del **nivell de familiarització dels agents** amb aquesta realitat i també troben que hi ha un **factor generacional** en termes de sensibilització i normalització de les relacions homosexuals en l'espai i la vida pública. Pel que fa al factor generacional, en el grup de Barcelona es menciona la major facilitat dels policies joves a l'hora de tractar amb persones gais, lesbianes o transsexuals amb normalitat. D'altra banda, tanmateix, en general totes i tots els participants en la recerca varen coincidir en què malgrat consideren que per part de la policia no existeix un tracte diferencial vers els col·lectius de gais, lesbianes i transsexuals, sovint **els i les agents se senten insegurs a l'hora de tractar amb ells i elles per por a ser**

acusats de discriminació per raó sexual. Expliquen aquesta por per la seva constatació d'una **utilització per part del col·lectiu de la seva opció sexual a l'hora d'evadir responsabilitats legals** i la **creixent consciència entre molts dels seus membres de la discriminació social i institucional patida històricament així com de la seva major capacitat per protegir-se de manera paral·lela a una pèrdua d'autoritat i credibilitat de la policia.** Aquest tipus de valoracions, tanmateix, són relativitzades per altres agents quan indiquen que l'important es fer bé la feina.

A l'hora d'examinar les percepcions imperants de les i els policies homosexuals i transsexuals per part dels seus companys i companyes s'ha detectat certa **discordança entre les característiques esperades d'un bon policia, d'una banda, i les raons per les que certs col·lectius podrien tenir problemes a l'hora de realitzar les tasques d'un o una policia amb eficàcia o fins i tot podria resultar contraproductiu que es convertissin en policies.**

Les persones participants en els dos grups de discussió mostren un alt grau de coincidència a l'hora d'establir que els **principals trets necessaris per a ser un bon o una bona agent** estan relacionats amb la capacitat de connectar amb els ciutadans en moments i situacions que solen ser difícils i inclouen aspectes com la proximitat, la paciència, l'interès, el sentit comú, la capacitat d'implicar-se, la predisposició d'ajudar, saber escoltar, absorbir la informació i elaborar-la amb l'objectiu d'actuar de manera eficaç. També es destaca la capacitat d'adaptar-se als nous temps i fer front a les noves realitats socials. A l'hora de definir **trets que poden dificultar el desenvolupament de les seves tasques quotidianes,** d'altra banda, destaquen elements com la prepotència, un caràcter colèric i la incapacitat de rebre crítiques o que "et mirin malament".

Quan el focus rau en el grau de dificultat que un o una policia gai o lesbiana pot tenir a l'hora de sentir-se ben integrada en el cos de la policia local tots i totes les agents participants en la recerca consideren que en el seu entorn laboral aquesta qüestió està normalitzada, malgrat que reconeixen que a vegades entre els companys es fan bromes al respecte i que aquestes en algunes ocasions són fins i tot de mal gust. Els i les agents reconeixen, tanmateix, que resulta **més fàcil per a una dona lesbiana integrar-se en el cos que no pas per a un home gai.** Curiosament, aquesta major facilitat no provindria, segons els participants en la recerca, exclusivament de l'opció sexual dels i les agents sinó sobretot del seu **grau de masculinitat.** Les majors dificultats experimentades pels homes gais, segons els informants, sorgeixen a l'hora de tractar amb la ciutadania i estan relacionades amb **maneres de fer i parlar que s'allunyen del model d'autoritat i fermesa que han de caracteritzar un policia.** També es menciona la importància de que un policia sigui percebut com a **fort i viril.** Altres participants ho articulen en referència a la **necessària neutralitat i autoritat** amb què un o una agent ha d'adreçar-se a la ciutadania. Aquest tipus de definicions plantegen inevitablement l'interrogant sobre la capacitat de les **dones policies,** independentment de que siguin lesbianes o heterosexuals, de **fer-se respectar davant la ciutadania** i dur a terme, d'aquesta manera, la seva **feina de manera normalitzada.** Malgrat que afirmen que les dones han realitzat molts avenços en la Guàrdia Urbana, les dones agents comparteixen que segueixen sense obtenir el mateix tipus

de tracte que els seus companys homes i masculins i indiquen la **pervivència d'actituds discriminatòries** cap a elles per part de la ciutadania. Altres intervencions consideren que una manca de "neutralitat" pot afectar el desenvolupament quotidià de les responsabilitats d'un o una agent. A partir de les definicions de neutralitat establertes pels informants sembla derivar-se l'opinió generalitzada que **una dona únicament pot ser bona policia si es comporta com un home** o, en tot cas, **no s'hauria de comportar com el que els policies consideren estereotípicament femení**.

On la majoria dels i les agents també veuen **problemes és en el cas hipotètic que tinguessin com a companya de patrulla una persona transsexual** i es detecta un **rebuig majoritari a treballar amb una persona transsexual**. Les raons o justificacions del rebuig varien. Mentre que un agent veterà parla de **la transsexualitat com a vici pur i dur**, altres parlen de dilemes concrets com **la distribució de persones d'identitat trans en els vestuaris** o el **desconcert que els provocaria patricular amb una agent transsexual**. D'altra banda, a més d'argumentar que un policia transsexual **tindria problemes per a fer-se respectar davant la ciutadania**, de nou per una suposada falta de "neutralitat", un dels agents acaba afirmant de manera categòrica que **el més preocupant és que podria posar en risc el seu company de patrulla**. Quan un alt comandament de la Guàrdia Urbana de Barcelona escolta les reflexions dels agents respon que **no té clar si en realitat a una persona transsexual se li permetria convertir-se en policia o no**. Una de les agents femenines respon que quan ella estava a l'escola de policia hi havia una dona trans que finalment no es va graduar per decisió pròpia però que, en tot cas, no existeix cap norma que impedeixi que les persones d'identitat trans siguin policies.

Respecte a com viurien **patrullar amb una persona que sigui seropositiva les opinions també estan dividides**. Mentre que alguns agents declaren que no els importaria altres rebutgen la idea que una persona seropositiva pugui ser agent de policia. De manera similar a la discussió sobre la possibilitat de comptar amb agents transsexuals, l'alt comandament irromp dient que no creu que una persona seropositiva pugui entrar en el cos de la Guàrdia Urbana. Afegeix, a més, que si estigués en actiu i donés positiu en una revisió segurament el retirarien per resultar un factor de risc per als seus companys i la ciutadania.

5. Conclusions

El qüestionari dels grups de discussió ha estat organitzat prenent dos eixos en consideració. En primer lloc, les preguntes han començat sent generals sobre la realitat laboral quotidiana dels i les participants en la recerca i a continuació s'han centrat de manera més específica en les relacions que aquests i aquestes estableixen amb la comunitat LGTB tant en el si del cos de la policia local com en el context ampli dels ciutadans i ciutadanes amb qui tracten de manera quotidiana. D'aquesta manera es buscava començar les converses amb intercanvis més explícits sobre les actituds per part dels i les policies locals vers el col·lectiu LGTB i procedir a continuació a centrar-les en valoracions més subjectives en relació a situacions concretes. La

raó de ser d'aquest ordre ha estat evitar centrar les preguntes des d'un bon inici en qüestions delicades que poguessin posar els i les informants a la defensiva i pressionar-los a comunicar-se de manera "políticament correcta".

En aquest sentit es considera que la metodologia ha donat bon resultat ja que ha permès detectar certes diferències en la manera en què la majoria dels i les informants es refereixen a homosexuals, lesbianes i transsexuals quan les preguntes són directes i abstractes i les seves respostes quan la discussió gira entorn a situacions específiques i són plantejades de manera indirecta.

Així, les respostes inicials indiquen que existeix un alt grau de tolerància en el si de la Guàrdia Urbana vers el col·lectiu LGTB tant dintre com fora del cos i aquesta tolerància es veu reflectida en definicions explícites del "policia ideal" que res tenen a veure amb els rols de gènere o l'opció sexual de les persones i, amb certes matisos com el factor generacional, la creença generalitzada sobre la igualtat de totes les persones independentment de la seva sexualitat. Aquesta tolerància també es veu manifestada en la normalització per part dels i les informants de les activitats realitzades en les zones de *cruising*. Tanmateix, existeixen diverses maneres en què els i les agents, segurament de manera inconscient, manifesten certa incomoditat amb totes aquelles opcions sexuals que no siguin heterosexuales. Pel que fa a la seva feina quotidiana amb la ciutadania gai, lesbiana i transsexual, expressen un lleuger malestar davant la suposada manipulació per part d'aquesta de la seva opció sexual per evitar responsabilitzar-se per la comissió d'actes il·lícits i una por continuada a ser denunciats per tracte discriminatori.

D'altra banda, en relació a la presència de policies no heterosexuales, si bé els participants en la recerca repeteixen de manera insistent que el més important és la persona i no les seves preferències sexuals, alhora introdueixen matisos i excepcions importants que els fan concloure que, principalment com a resultat de la noció de policia que té la ciutadania, un agent gai o transsexual no seria pres seriosament i segurament també afectaria de manera negativa als seus companys de treball heterosexuales. També afegixen que segurament les dones policies- siguin lesbianes o no- passen més desapercebudes sempre i quan optin per comportar-se de "manera masculina". D'aquesta manera acaben reconeixent que els ciutadans i ciutadanes esperen trobar-se un policia autoritari, vigorós, "neutre", segur d'ell mateix, presenten nombroses raons per les quals els homes efeminats i les persones transsexuals no complirien aquestes expectatives i fins i tot acaben qüestionant l'eficàcia de dones policies que siguin massa "femenines". Dit d'una altra forma, mentre que la seva definició explícita del bon policia està inicialment exempta de qualsevol contingut de gènere o opció sexual, les seves il·lustracions implícites redueixen aquesta definició a un model marcadament masculí.

El que finalment no queda gaire clar és si aquestes definicions responen exclusivament al que els i les policies pensen que la ciutadania espera, si també inclouen les seves pròpies expectatives i prejudicis i/o si es veuen influïdes al seu torn per expectatives institucionals o oficials. No deixa de sorprendre que el més alt comandament present en els grups de discussió

planteji el dubte sobre si a una persona transsexual o una persona seropositiva se'ls permetria ser policies. En el primer cas, no resulta fàcil entendre per què certs alts càrrecs de la Guàrdia Urbana expressen dubtes sobre la capacitat de les persones transsexuals de convertir-se en policies, ja que es considera que l'existència de qualsevol barrera, objectiva o subjectiva, específica a aquest col·lectiu per accedir a qualsevol feina que triïn dur a terme resultaria discriminatòria. Pel que fa a les persones seropositives, si bé, tal i com expressen els participants en la recerca, resulta necessari prendre molt seriosament el factor de la prevenció, caldria recollir més dades sobre la discrecionalitat de la Guàrdia Urbana d'excloure-les, així com sobre la legislació vigent, ja que es considera que aquesta podria presentar també elements de discriminació.

6. Propostes

La solució a algunes de les problemàtiques detectades pel present estudi passa per **examinar de manera profunda els models existents de “bon i bona policia” profundament relacionats amb maneres de ser i fer percebudes com a masculines i posar-los en relació amb la diversitat existent d'identitats i opcions sexuals.** Només un avenç cap a la **normalització d'aquesta diversitat** pot contribuir a **obrir de manera explícita i decidida les definicions esmentades** que, al nostre parer, **en l'actualitat resulten encara profundament excloents.**

Seria absurd diagnosticar aquesta situació en la Guàrdia Urbana de manera aïllada a la seva pervivència en la resta de la societat però segurament **l'especificitat d'aquesta institució la converteix en particularment impermeable a nous models i a l'avenç en els drets formals i reals del col·lectiu LGTB i fins i tot de les dones.** En aquest sentit, una **aposta per models policials més inclusius** ha de traduir-se en **campanyes formatives i de sensibilització dintre del cos per reflexionar de manera profunda sobre les definicions vigents i la necessitat d'alterar-les i fer-les més diverses.** Això passa per la realització d'activitats, tallers dinàmiques de grup i seminaris que incloguin una revisió crítica dels models de gènere vigents i que impedeixin la caracterització dels professionals en funció del seu grau de masculinitat o de feminitat a l'hora de valorar la qualitat de la seva activitat laboral. També es podrien analitzar casos reals per mostrar l'efectivitat de maneres d'adreçar-se a situacions, conflictives o no, que no passin pel model “neutre” al que s'ha fet referència en el transcurs dels grups de discussió. D'altra banda, amb l'objectiu de fer entendre que possiblement la situació dels i les policies gais i lesbianes no està encara completament normalitzada en el si del cos, es podria treballar amb diferents tipus de situacions a les que els i les agents homosexuals s'han d'enfrontar durant el desenvolupament quotidià de les seves taques. Més enllà dels agents, amb l'objectiu de propiciar un canvi global respecte a aquestes qüestions, seria convenient que els comandaments participessin també en aquestes campanyes formatives i de sensibilització, tant en la seva preparació i coordinació com en qualitat de receptors. S'haurien de desenvolupar al seu torn estratègies de seguiment i avaluació de l'efectivitat de les mesures proposades.

Mentre que el disseny i la implementació d'un currículum així pot contribuir a **transformar de manera progressiva les expectatives i els prejudicis existents en el si del cos**, també es considera que podria ser molt útil que **la Guàrdia Urbana, en coordinació amb altres institucions i/o departaments públics també percebuts com a marcadament masculins, dugués a terme una campanya de sensibilització de la ciutadania en la que es presentessin els components del col·lectiu LGTB, així com les dones, com a candidats ideals i absolutament acceptables per a dur a terme qualsevol feina que es proposin o que desitgin fer**. D'aquesta manera, **una doble aposta per influir en els models o estereotips interns del cos i en les expectatives i prejudicis de la població en general** podria tenir un **efecte multiplicador** que contribuís en la mesura del possible a la construcció de **ciutats més diverses, més tolerants i, sobretot, més igualitàries**.

7. Annex

Qüestionari

Contextualització

1. Quines són al vostre parer les característiques més importants i necessàries per a ser un bon policia?
2. Com caracteritzaríeu una jornada de treball habitual vostra al municipi de Sitges/Barcelona?

Servei

3. Quins són les situacions més habituals amb què us trobeu en què es poden veure implicades persones gais, lesbianes o transsexuals?
4. Explica'ns alguna denúncia que recordis on el denunciant era homosexual/transsexual i el motiu de la denúncia estava relacionat amb la seva opció i/o identitat sexual
5. Si algú et diu al carrer que al bar/club/restaurant X no li deixen entrar perquè han vist que va amb el seu/seva company sentimental, què faries?
6. Quin tipus de situacions heu hagut d'atendre en relació a la prostitució/col·lectiu trans?

7. Quin tipus de persones penses que van als llocs de *cruising*? (Explicar si necessari)
8. Com descriuries les activitats que es desenvolupen en aquests espais?
9. Què creus que s'hauria de fer amb els espais de *cruising*?
10. Com creus que s'haurien de gestionar les queixes provinents de veïns propers a zones de *cruising* garantint els drets de totes les persones implicades?
11. Tens alguna experiència amb denúncies relacionades amb delictes d'odi i de discriminació per raons d'orientació i/o identitat sexual?
12. Has hagut de tractar mai un cas de "violència domèstica" en parelles homosexuals?
13. En el cas de violència "domèstica" en parelles homosexuals, trobes que el tracte amb la víctima hauria de ser diferent respecte a un cas "hetero" on la víctima és una dona i l'agressor un home?
14. Diries que el cos al que pertany existeix sensibilització/tolerància cap a la comunitat GLBT (gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals)?
 - a. Has vist diferències en el tracte que es dona a una víctima gai que a una víctima heterosexual?
 - b. Quines diferències trobes que hi ha?

Àmbit laboral

15. Coneixes a policies gays/lesbianes que treballin amb tu o a altres comissaries?
16. Trobes que pot ser un problema tenir "ploma" per treballar al carrer?
17. Penses que pel fet de ser lesbiana una dona pot ser millor policia al carrer que un home gai?
18. Penses que és possible que una personal transexual sigui un policia efectiu al carrer? Quins problemes trobes que pot tenir o presentar?

19. T'importaria que el teu company fos seropositiu?
20. Alguna vegada un company o companya de feina t'ha "confessat" que era homosexual?
- a. Com et vas sentir?
 - b. Si la resposta és que no, com creus que et sentiries si es donés el cas?
21. Diries que el fet de ser policia gai o lesbiana és un fet normalitzat en l'actualitat?
22. Trobes que hi ha un tracte diferenciat vers les unes i els altres?
Dimensió propositiva
23. Quines mesures trobes que s'haurien d'adoptar per millor l'atenció a les víctimes d'agressions homòfobes?
24. Quines mesures trobes que s'haurien d'adoptar per acabar amb l'homofòbia tant en el marc de la teva feina com en la resta de la societat (el teu municipi)?
25. Què et suggereixen les paraules homofòbia, lesbofòbia o transfòbia?